

Továbbra is biztosított a hatékony jogorvoslat menekültügyekben

Minden ellenkező értelmezéssel szemben a módosított menekültügyi eljárás továbbra is garantálja a hatékony jogorvoslathoz való jogot a kérelmezők számára. Az eljárások gyorsulnak, azonban a változások nem módosítanak érdemben a bírósági felülvizsgálathoz való jogon. Bár a korábbi kétszakaszos eljárás egyszakaszossá válik, az ügyintézési határidők csökkennek és bevezetik a gyorsított eljárást is, a bírósági jogorvoslati kérelmek benyújtására és elbírálására vonatkozó határidők nem változnak az új szabályok értelmében. Mindemellett – ahogy az az eddigiekben is volt, és ahogy arra az uniós jog is felhatalmazást ad – egyes esetekben a bírósági eljárás lezárása előtt kiutasítható a kérelmező, azonban e főszabály alól továbbra is vannak kivételek. Az eljárást érdemben lezáró döntés ellen benyújtott bírósági felülvizsgálati kérelemnek pedig az eddigiektől eltérően valóban nem lesz automatikus halasztó hatálya a végrehajtásra, azonban külön kérelemmel ez is indítványozható. Amennyiben pedig az illetőt az új szabályok értelmében jogerősen kiutasítják Magyarországról, a visszafogadó állam az esetek döntő többségében Szerbia lehet, melynek biztonságos státuszát alátámasztja, hogy 2012 óta EU-tagjelölti státusszal bír, 2014 óta folytatja a csatlakozási tárgyalásokat és 2008 óta közte és az Unió között visszafogadási megállapodás van hatályban.

Az új törvénymódosítás értelmében a korábbi előzetes vizsgálati eljáráshoz hasonlóan a gyorsított eljárásban vagy elfogadhatatlan kérelmek esetén hozott hatósági határozatok ellen három napon belül lehet benyújtani felülvizsgálati kérelmet, melyet a bíróság – szintén a korábbi szabályokhoz hasonlóan – nyolc napon belül bírál el, szükség esetén személyesen hallgatja meg a kérelmezőt. Emellett az uniós szabályokkal összhangban valóban azt tartalmazza főszabályként a módosítás, hogy a gyorsított eljárásban vagy elfogadhatatlan kérelmek tárgyában hozott hatósági határozat ellen benyújtott felülvizsgálati kérelemnek a végrehajtásra – tehát például a kiutasításra – nincs halasztó hatálya. Azonban a legtipikusabb esetekben, így akkor, ha a kérelmező biztonságos harmadik országból érkezett vagy csak azért került gyorsított eljárás alá, mert illegálisan lépte át a határt, ez a szabály nem érvényesül, és a kérelmező a bírósági eljárás lezárásáig nem utasítható ki. Fontos azt is megjegyezni, hogy az eddigiekben a nyilvánvalóan megalapozatlan vagy elfogadhatatlan kérelmek esetében a bírósági felülvizsgálati kérelem szintén nem bírt halasztó hatállyal az előzetes eljárásban hozott hatósági határozat végrehajtására.

Mindemellett a menekültügyi eljárás érdemi szakaszát lezáró hatósági határozat ellen is van lehetőség bírósági jogorvoslatra – a határidők tekintetében itt is a korábbi szabályok érvényesülnek, azaz nyolc nap áll rendelkezésre a felülvizsgálati kérelem benyújtására, melyről hatvan napon belül dönt a bíróság. Az tény, hogy a korábbi automatizmussal szemben magának a felülvizsgálati kérelemnek már nem lesz halasztó hatálya adott esetben a kiutasításra, azonban a peres eljárás vonatkozó szabályai szerint a végrehajtás felfüggesztése külön kérelemben továbbra is kérvényezhető – azaz a kérelmezőnek lesz lehetősége arra, hogy az eljárás jogerős lezárásáig Magyarországon maradjon. Ebben az eljárásban a korábbiaktól eltérően tényleg nem lesz már kötelező a személyes meghallgatás, ez a lehetőség bírói mérlegelés tárgyát fogja képezni, de az új szabályok értelmében a kérelmező – ha az arra szolgáló okok fennállnak – az egész eljárás időtartama alatt őrizetben tartható. Amennyiben

viszont az érintett ilyen őrizetben van, személyes meghallgatása már nem mérlegelhető, hanem kötelező. Összességében tehát az látható, hogy a menekültügyi hatósági eljárás időtartama lerövidül, az eddigi „harminc plusz hatvan” helyett az tizenöt, de legfeljebb hatvan napig tarthat, azonban e gyorsítások a hatékony jogorvoslathoz való jogot, illetve a kérelmező azon alapvető jogát, hogy az eljárás jogerős lezárultáig, azaz például kiutasításáig Magyarországon maradhasson, nem érintik. Ezen utóbbi szabály alól a jogalkotó nem is tehetett volna további kivételt, hiszen akkor szembemenne a vonatkozó EU-s irányelvekkel.

Abban az esetben ugyanakkor, ha sor kerül a kérelem elutasítására, a bírósági döntés alapján a hatóság elrendeli a kérelmező kiutasítását – elfogadhatatlan kérelem esetén adott esetben egy biztonságosnak minősülő harmadik országba, melyen keresztül az érintett Magyarországra érkezett, tehát például Szerbiába. A biztonságos harmadik országok esetén az uniós joggal összhangban azt kell vizsgálni, hogy az illető életét, szabadságát érheti-e ott veszély, betartják-e a genfi egyezmény pontjait, embertelen bánásmódnak lehet-e kitéve. Tekintettel azonban arra, hogy Szerbia 2012 óta EU-tagjelölti státusszal bír és 2014 elején megkezdte a csatlakozási tárgyalásokat, valamint megállapodást is kötött az Unióval a tartózkodási engedéllyel nem rendelkező személyek visszafogadásáról, maga az Unió távolról sem kezeli „páriaként” Szerbiát. Abban az esetben tehát, ha Szerbia mégsem minősül biztonságos harmadik országnak, feltételezhető, hogy nem a magyar jogalkotóval vagy jogalkalmazóval lehet gond, hanem az Európai Unió „Szerbia-politikája” szorulhat felülvizsgálatra.